

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН  
ЧЕРЕМШАНСКИЙ  
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН  
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ  
КОМИТЕТ УЛЬЯНОВСКОГО  
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ  
РАЙОНЫ  
УЛЬЯНОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ  
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

423115, Ульяновка село, Центральная ул., 44 дом тел./факс+7(84396) 423115, Ульяновка авылы, Үзәк урамы, 44 йорт  
2-33-16/2-33-17  
email: Ul.Cmn2@tatar.ru

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ**

**КАРАР**

**№ 07**

**17 май 2022 ел**

Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 157 һәм 269.2 статьялары нигезендә, эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру максатларында, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. Кушымта нигезендә эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында ([pravo.tatarstan.ru](http://pravo.tatarstan.ru)) һәм Чирмешән муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшерп торуны үз жаваплылыгымда калдырам.

ТР Чирмешән муниципаль районы  
Ульяновка авыл жирлеге  
башкарма комитеты житәкчесе

**С.З. Шәмсетдинов**

Татарстан Республикасы  
Чирмешән муниципаль районы  
Ульяновка авыл жирлеген  
Башкарма комитеты  
караына кушымта  
17.05.2022 ел, №7

## Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибе

### 1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Тәртип Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Ульяновка авыл жирлеген (алга таба - авыл жирлеген) Башкарма комитетында эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру һәм үткәргүгә карата таләпләрне билгели:

1.2. Әлеге Тәртипнең максаты булып тора:

- жирлек бюджеты акчаларын максатчан һәм нәтижәле файдалануны бәяләү;
- бухгалтерлык исәбен һәм хисаплылыгын, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турында дәрәслекне раслау;
- бюджет законнары һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка норматив актлар үтәлешен бәяләү

1.3. Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты жирлекнең вазыйфай затлары тарафыннан (алга таба - комиссия) бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (алучыларга) һәм аларга караган жирлек бюджеты акчаларын алучыларга, жирлек бюджеты керемнәре администраторларына, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторларына карата башкарыла.

2. Аудитның эчке муниципаль финанс контроле объектлары

2.1. Эчке муниципаль финанс контроле һәм эчке финанс аудиты объектлары (алга таба-контроль (аудит) объектлары) булып тора:

- Авыл жирлеген башкарма комитеты, бюджет акчаларын баш бүлүче (алучы) буларак, бюджет керемнәренен баш администраторы, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы.

3. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру

3.1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын тормышка ашырганда тикшерүләр, ревизияләр, өйрәнү (обследование) (алга таба - контроль чаралар) үткәрелә:

- контроль объектының билгеле бер чордагы эшчәнлегенә карата аерым финанс һәм хужалык операцияләренен законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү, бюджет (бухгалтерия) исәбенен һәм бюджет (бухгалтерия)

хисаплылығының дөреслеген тикшерү буенча контроль гамәлләр кылу аңлашыла торган тикшерү;

- тикшерү объекты эшчәнлеген комплекслы тикшерү аңлана торган ревизия, ул кылынган финанс һәм хужалык операцияләренең барлык жыелмасының законлылығын документаль һәм фактта өйрәнү, аларны бюджет (бухгалтерия) хисаплылығында чагылдыруның чынлыгы һәм дөреслеге буенча контроль гамәлләр башкаруда чагыла;

- өйрәнү (обследование), аның астында контроль объектының билгеле бер эшчәнлек өлкәсе торышына анализ һәм бәя бирү күздә тотыла.

3.2. Эчке муниципаль финанс контролен (аудитын) гамәлгә ашыру буенча контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

3.3. Эчке муниципаль финанс тикшерүе (аудит) чараларын планлаштыру элек үткәрелгән тикшерүләрнең нәтижәләрен, бухгалтерлык исәбе регистрларын, норматив документларны, планлы, хисап мәгълүматларын исәпкә алып, бюджет законнарын бозуны, бюджет акчаларын максатсыз һәм (яки) нәтижәсез файдалануны, бухгалтерлык (бюджет) исәбенең һәм хисаплылыкның дөрес булмавын фаразларга мөмкинлек бирүче бүтән мәгълүматны, шулай ук вакытлы контрольнең елына 1 тапкырдан да ким булмаганлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3.4. Кирәк булганда, планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин.

3.5. Еллык тикшерү планы жирлек башлыгы тарафыннан раслана.

3.6. Планнан тыш тикшерүләр жирлек башлыгы йөкләмәсе буенча үткәрелә.

3.7. Планлы һәм планнан тыш тикшерүләр жирлек башлыгы чыгарган күрсәтмә нигезендә үткәрелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә: контроль объектының исеме, тикшерелә торган чор, тикшерү темасы һәм нигезе, эш төркеме составы һәм тикшерү чарасын үткөрү вакытлары.

3.8. Контроль чарасын үткөрү турында контроль объектына язмача хәбәрнамә белән хәбәр ителә.

3.9. Планнан тыш тикшерү чаралары контроль объектына язмача хәбәрнамәдән башка үткәрелә.

3.10. Эчке финанс контролен оештыруны жайга сала торган нормалар эчке финанс аудитын оештыруга кагыла.

4. Эчке финанс контролен үткөрү

4.1. Авыл жирлеге башкарма комитеты:

а) жирлек бюджетының бюджет акчаларын баш бүлүче буларак түбәндәгеләргә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:

- әлеге баш бүлүче һәм аңа караган жирле бюджет акчаларын алучылар тарафыннан чыгымнар буенча жирле бюджетны төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәү;

- бюджет чараларын куллануның сакчыллыгын һәм нәтижәлелеген арттыру чараларын эзерләү һәм оештыру;

б) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы буларак, керемнәр буенча эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын

үтәүгә, бюджет хисаплылығын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;

в) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы буларак, эчке финанс контролен гамәлгә ашыра, ул бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча эчке стандартларны һәм бюджет төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының шушы баш администраторы тарафыннан бюджет хисаплылығын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән.

4.2. Тикшерү чарасын үткәргә керешеп, тикшерү объектына тикшерү чарасын үткәргү турында күрсәтмә күчermәсе тапшырыла.

4.3. Эшче төркем житәкчесе һәм эгъзалары түбәндәгеләргә хокуклы:

- территориядә, административ биналарда һәм контроль объектының хезмәт урыннарында булу;

- үз оештыру-техник чаралары, шул исәптән компьютерлар, ноутбуклар, калькуляторлар, телефоннар белән файдалану, кертү һәм чыгару;

- контроль чаралар максатларына ирешү өчен барлык кирәкле документларны (белешмәләрне, язма аңлатмаларны һәм башка документларны) алырга;

- документларның күчermәләрен кәгазьдә дә, электрон рәвештә дә алырга һәм контроль чара материалларына жәлеп итәргә;

- автоматлаштырылган системаларның мәгълүмати ресурсларыннан файдалану;

- тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча телдән аңлатмалар алырга.

4.4. Контроль чара барышында түбәндәгеләргә контроль гамәлләр үткәрелә:

- бюджет (бухгалтерлык) исәбәндә һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылығында кылынган финанс һәм хужалык операцияләрен исәпләү язмаларының беренчел исәпкә алу документлары белән чагыштыру юлы белән төгәл, үз вакытында һәм дөрөс итеп чагылдыру;

- жирлекнең муниципаль милкендәге товар-матди кыйммәтләрнең, акчалата чараларның һәм кыйммәтле кәгазьләрнең дөрөслеге, исәп-хисапларның, куелган товарларның, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең дөрөслеге, чыгымнарны һәм финанс нәтижәләрен формалаштыру буенча операцияләргә факттагы булуы, сакланышы һәм дөрөслеге;

- контроль объектының бюджет (бухгалтерлык) исәбе һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылығы куелышы һәм торышы;

- матди кыйммәтләр һәм акчалар хәрәкәтен, чыгымнарны формалаштыруның дөрөслегенә, керемнең тулылыгына, акчаның һәм матди кыйммәтләрнең сакланышына һәм факттагы булуына, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең күләмнәре дөрөслегенә ағымдагы контрольнең булуына һәм торышына;

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет чараларын файдалануның нәтижәлелеге, адреслылығы һәм максатчан характеры;

- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук башка субсидияләр һәм бюджет

инвестицияларе алуучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартлар, максатлар һәм тәртипне үтәү;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыру (фаразлау);

- тикшерү объекты карамагына бүлеп бирелгән бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне куллануның адреслы һәм максатчан характеры;

- сметаларының үтәләше, агымдагы эшчәнлек, бюджет хисаплылыгы белән бәйлә чыгымнарның нигезле булуы;

- контроль (аудит) объекты тарафыннан закон бозуларны бетерү, матди зыянны каплау, алдагы тикшерү чаралары нәтижеләре буенча гаепле затларны җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрү.

Контроль чаралар барышында шулай ук персоналның эш вакытында эш урыннарында булуын һәм уку планының дәресләрне үткәрү графигы белән тәңгәл килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

4.5. Контроль чаралар расланган план нигезендә үткөрелә.

4.6. Тикшерү һәм ревизия нәтижеләре тикшерү акты - бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

4.7. Акт кереш, тасвирлау һәм йомгаклау өлешләреннән тора.

4.8. Тикшерү яки ревизия акты ике нөсхәдә төзелә һәм тикшерү чарасын гамәлгә ашыручы вазыйфай затлар тарафыннан имзалана.

4.9. Тикшерү яки ревизия актының бер нөсхәсе контроль оешмасы җитәкчесен таныштыру турындагы билге белән комиссия рәисендә саклана, икенчесе, законнар нигезендә карарлар кабул итү һәм карау өчен, администрация башлыгына җибәрелә.

4.10. Акт нигезләмәләре белән килешмәгән яки аның аерым нигезләмәләрен төгәлләштерү максаты белән контрольлек объекты җитәкчесе актны алганнан соң җиде эш көне эчендә, актның аерылгысыз өлеше булган үз искәрмәләрен (каршылыкларын) эчке финанс контроле органына җибәрергә хокуклы һәм аларга контроль органы җиде эш көне эчендә һәр каршылык (кисәтү) буенча бәяләмә бирергә тиеш.

4.11. Җирлек башлыгы ачыкланган җитешсезлекләре бетерү буенча чараларның барышын контрольдә тоту.

5. Эчке финанс аудитын үткәрү

5.1. Эчке финанс аудиты функциональ бәйсезлек нигезендә контроль (аудит) объектларына карата түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

- эчке финанс контроленең ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижеләлеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү;

- бюджет хисаплылыгының дөреслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенәң Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән бюджет исәбен алып бару методологиясенә һәм стандартларына туры килүен раслау;

- бюджет чараларын куллануның сакчыллыгын һәм нәтижеләлеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.2. Эчке финанс аудитын үткөргөндө өлкө милкеннән һәм өлкө милкеннән файдалануны регламентлаучы законнарның һәм башка норматив хокукый актларның үтөлөшөн, шулай ук бюджет (бухгалтер) исәбе һәм хисапчылык формасын һәм эчтөлөгөн билгели торган норматив хокукый актлар таләпләренен үтөлөшөн тикшерү гамәлгә ашырыла.

5.3. Эчке финанс тикшерүенен ышанычлылыгын бөялөү һәм анын нәтижәлелеген күтәрү буенча тәкъдимнәр эзерлөү максатларында контроль (аудит) субъекты түбәндөгә мәсьәлэләрне тикшерә:

- эчке финанс контролен гамәлгә ашыру тәртибен, рәвешләрен, методларын һәм периодиклыгын билгели торган норматив хокукый актлар булу, аларның Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры килүен тикшерү;

- календарь елга төзелгән һәм контроль (аудит) субъекты тарафыннан расланган план булу;

- планда каралган контроль чараларның тулы һәм үз вакытында үтөлөшө;

- тикшерү чараларын оештыру һәм үткөрүгә карата таләпләрне үтәү;

- үткөрөлгән тикшерү чараларының рәсмиләштерелгән материаллары булуы;

- тикшерү чаралары нәтижәләре буенча актны рәсмиләштерүгә карата таләпләрне үтәү;

- контроль чаралар үткөрү мәсьәлэләре буенча гражданнар һәм оешмаларның мөрәжәгатиләрен үз вакытында карау;

- тикшерү эшчәнлегенә турында хисап булу, анда контроль чаралар нәтижәләрен чагылдыруның дөрөслөгөн һәм тулылыгы;

- программаларны, ярдәмчә программаларны, чараларны үтөгөндө максатчан күрсәткечләрне анализлау;

- алдагы контроль чарасы тарафыннан ачыкланган житешсезлекләрне бетерү;

- эчке финанс контролен үткөрү һәм анын нәтижәләрен рәсмиләштерү өлөшөндө башка мәсьәлэләр.

5.4. Бюджет хисапчылыгының дөрөслөгөн һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән методологиягә һәм бюджет исәбен алып бару стандартларына туры килүен раслау максатында түбәндөгә мәсьәлэләрне тикшерә:

- бюджетны төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү һәм бюджет исәбен алып бару;

- бюджет (бухгалтер) хисапчылыгын тикшерү, анын дөрөслөгөнә, аны төзү һәм бирүен үз вакытында булуына анализ;

- дебитор һәм кредитор бурычларын анализлау, һәм аны киметү һәм түлөтү буенча тәкъдимнәр эшләү;

- бюджет исәбенен беренчел күрсәткечләрне анализлау;

- бюджет исәбендә һәм хисапта кимчелекләрне һәм житешсезлекләрне ачыклау;

- бюджет исәбен алып бару өчен программа-техник комплексы булу;

- бюджет хисапчылыгының дөрөслөгөнә аудит үткөрү һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенен туры килү-килмәве өлөшөндө башка мәсьәлэләр.

5.5. Бюджет чараларын куллануның сакчыллыгын һәм нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү максатында финанслар белән идарә итү буенча контроль (аудит) объектларының эшчәнлегенә анализ һәм бәя биргәндә гамәлгә ашырыла:

- бюджет чараларын куллануның нәтижәлелеген анализлау, финанс резервларын, шулай ук өстәмә финанс ресурсларын (керем китерә торган эшчәнлектән акча, максатчан программаларда катнашу һ. б.) жәлеп итү юнәлешләрен ачыклау;

- проектларны һәм программаларны билгеләнгән максатларга, бурычларга, нәтижәлелекнең планлаштырылган күрсәткечләренә туры килү-килмәүне тикшерү;

- бюджет йөкләмәләрен үз вакытында финанслау өчен кирәкле норматив хокукый актларны үз вакытында эшләү һәм кабул итүне анализлау.

5.6. Үткәрелгән тикшерү нәтижәләре буенча контроль субъектының (аудит) вазыйфай затлары тарафыннан эчке финанс аудитының нәтижәләре турында бәяләмә (алга таба - бәяләмә) төзелә, анда ачыкланган кимчелекләрне һәм житешсезлекләрне бетерү буенча тәкъдимнәр, жыелган дәлилләр нигезендә эчке финанс тикшерүенең нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр күрсәтелә.

5.7. Бәяләмәне төзер алдыннан алынган дәлилләрнең житәрлек һәм тиешле булуын бәяләргә киңәш ителә.

Дәлилләр житәрлек булып тора, әгәр фактларга нигезләнә торган мәгълүмат ышанычлы булып торса.

Дәлилләр ышанычлы булып санала, әгәр мәгълүмат иң тулы һәм ышанычка лаеклы булса.

Дәлилләр урынлы булып тора, әгәр мәгълүмат күзәтүләренә һәм тәкъдимнәренә расласа.

Дәлилләр файдалы дип санала, әгәр мәгълүмат контроль (аудит) субъектына үз максатларына ирешергә булышса.

Дәлилләр ясалган нәтижәләренә һәм тәкъдимнәренә дәлилләргә тиеш.

5.8. Бәяләмә ике нөсхәдә төзелә һәм кереш, аналитик һәм йомгаклау өлешләреннән торырга тиеш.

5.9. Бәяләмә контроль (аудит) субъектының эш төркеме тарафыннан имзалана, контрольлек (аудит) субъекты житәкчесе белән килештерелә һәм тикшерүнең соңгы көннән дә соңга калмыйча кул кую өчен контроль (аудит) объектына жибәрелә.

5.10 Эчке финанс аудитын үткәрү нәтижәләре буенча контроль ачыкланган кимчелекләрне һәм житешсезлекләренә бетерү, эчке финанс тикшерүенең нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәренә нәтижәле гамәлгә ашыруны тәмин итү булып тора, һәм жирлек башлыгы тарафыннан башкарыла.